

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА

КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

КЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»

ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ В УПРАВЛІННІ

ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ

м. Тернопіль
2024

УДК 37.07:005.6:005.745

В 43

В 43 Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 15 листопада 2024 року) / Редколегія: І. М. Вітенко, Н. Р. Бабовал, Р. С. Брик, О. В. Городецька, Т. Г. Дідух. Тернопіль, 2024. 281 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти», яку проведено на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 15 листопада 2024 року.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 7 від 06.12.2024 року).

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2024

Пономарьова Н. І.	
Організація профорієнтаційної роботи в умовах сучасних викликів	200
Прокопенко Л. П., Найданов Н. С.	
Особливості та виклики організації позашкільної освіти під час воєнного стану.....	202
Радецька І. В.	
Управлінське рішення як ефективний механізм реалізації креативного менеджменту в закладі освіти	205
Ратушняк Н. О.	
Використання LEGO-технологій у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	208
Рева С. В.	
Застосування технологій менеджменту якості оцінювання фахової освіти.....	210
Ренькас Б. М.	
Культура помилки в організаційній культурі закладу освіти.....	213
Рома Т. Ю.	
Психологічні особливості управлінської діяльності в умовах війни	216
Ручкіна М. М.	
Взаємозв'язок закладів позашкільної та загальної середньої освіти у формуванні ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти.....	218
Сакалюк О. О., Слободянюк К. О.	
Шляхи вдосконалення управління закладом дошкільної освіти	220
Северина Л. М.	
Роль цифрового освітнього середовища в удосконаленні процесу навчання та викладання.....	222
Сіткар В. І., Сіткар Н. С., Сіткар Т. В.	
Чи виконує школа завдання навчити вчитися та докладати власних зусиль до пошуку нових знань і вміння опановувати їх?	226
Стаценко Н. В.	
Професійне зростання менеджерів освіти в реаліях сьогодення	231
Стрийвус Н. Б., Герасимчук Г. І.	
Професійний розвиток учителів як індикатор інноваційної активності в закладах освіти	233
Тимошенко Н. В.	
Стан дослідженості проблеми резистентності психосоматичному вигоранню менеджера освіти у науці.....	236
Торган С. П., Новіцька Р. О.	
Шляхи удосконалення роботи з обдарованими учнями у сучасному ліцеї.....	239
Українцева Я. О.	
Вплив дистанційного навчання на оцінювання якості освіти: нові виклики та можливості	242
Федченко Т. М.	
Управління закладом дошкільної освіти в сучасних умовах	244

підвищення цифрової обізнаності вчителів має стати пріоритетом системи підвищення кваліфікації. Комплексна підготовка педагогічних кадрів є запорукою ефективного функціонування цифрового освітнього середовища, підвищення якості навчання та досягнення очікуваних освітніх результатів.

Отже, цифрове освітнє середовище є ключовим засобом підвищення ефективності навчання та викладання, забезпечуючи сучасні, гнучкі та адаптивні підходи до навчання. Для досягнення максимальної ефективності необхідно продовжувати розвиток цифрової інфраструктури, забезпечувати доступ до сучасних технологій та інструментів, а також надавати педагогам можливість для постійного вдосконалення своїх професійних навичок, щоб сформувати дійсно ефективне цифрове освітнє середовище, яке забезпечить підвищення якості навчання та викладання, розвиток цифрових компетенцій в учнів і педагогів, сприятиме інтеграції національної освітньої системи до глобального цифрового простору.

Список використаних джерел та літератури:

1. Духаніна Н. М. Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи / Н. М. Духаніна, Г. В. Лесик // The 12th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development» (May 18-20, 2022), Chicago, USA. – Chicago : VoScience Publisher, 2022. P. 406–409. URL: <http://surl.li/qodofl> (дата звернення: 20.10.2024).
2. Міністерство освіти і науки України. Освіта. Цифрова трансформація у сфері освіти і науки. SELFIE. URL: <http://surl.li/uxgdao> (дата звернення: 18.10.2024).
3. JRC and ETF, Nanaieva T., with Brolpito A. and Giannoutsou N. SELFIE Pilot Ukraine Country Report, European Training Foundation. 2021. 81 с. URL: <http://surl.li/kxqqkw> (дата звернення: 18.10.2024).
4. Овчарук О. В., Товканець О. С., Пінчук О. П., Іванюк І. В., Гриценчук О. О., Трикоз С. В. Організаційно-педагогічні умови використання інформаційно-цифрового середовища закладу загальної середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. Том 95, № 3. С. 41–57.

УДК 159.9+316.4/37.09

Сіткар В. І., Сіткар Н. С., Сіткар Т. В.

ЧИ ВИКОНУЄ ШКОЛА ЗАВДАННЯ НАВЧИТИ ВЧИТИСЯ ТА ДОКЛАДАТИ ВЛАСНИХ ЗУСИЛЬ ДО ПОШУКУ НОВИХ ЗНАТЬ І ВМІННЯ ОПАНОВУВАТИ ЇХ?

Як зазначає О. Онищенко [2] проблема падіння якості освіти в Україні є актуальною. А чи знаємо ми, які знання мають наші школярі? Ні, бо в нас немає ні власної системи моніторингу якості шкільної освіти, ні її концепції (щоправда, були два моніторинги якості початкової освіти, й то добре). Тому нам доводиться лише здогадуватися, що насправді відбувається в школі, й задовольнятися результатами ЗНО та [міжнародного дослідження PISA](#). До речі, після одного з

таких досліджень у нашій країні звернули увагу на проблеми з математикою. Але всі ці дані не дають повної картини, бо ними охоплені не всі школярі й ми не бачимо всієї системи освіти у вертикальному розрізі. А якщо ми не маємо бази верифікованих даних, зібраних за різні роки, то не можемо чітко розуміти сильні й слабкі сторони нашої освіти. А отже, доведеться планувати освітню політику й реформи навпомацки. Що ми, в принципі, й робимо впродовж багатьох років [2].

У нинішньому динамічному світі жодна школа, навіть найкраща, не дасть вічних універсальних знань і навичок, яких людині вистачить на все життя. Їй обов'язково доведеться постійно вчитися й переучуватися, щоб утриматися на ринку праці. Тож школа має навчити вчитися, прищепити інтерес до пошуку нових знань і вміння опановувати їх, докладаючи власних зусиль. А чи виконує вона це завдання? [2].

Часткову відповідь на це запитання можна знайти в результатах PISA-2022. Аналіз цих результатів виявив, що нашим підліткам важко далися завдання, в яких треба було розуміти прочитане, критично та системно мислити, вміти логічно обґрунтовувати свої висновки та чітко формулювати думку, відрізнити факти від суджень (табл. 1).

Таблиця 1

Загальний огляд результатів з читання, природничо-наукових дисциплін та математики (PISA-2022) [3]

Країни/тестування	Читання (к-сть балів)	Природничо-наукові дисципліни (к-сть балів)	Математика (к-сть балів)
1. Сингапур	543	561	575
2. Японія	516	547	536
3. Корея	515	528	527
4. Естонія	511	526	510
5. Швейцарія	483	503	508
6. Канада*	507	515	497
7. Нідерланди*	459	488	493
8. Ірландія*	516	504	492
9. Бельгія	479	491	489
10. Данія*	489	494	489
11. Велика Британія*	494	500	489
12. Польща	489	499	489
Країни ОЕСР	476	485	472
Словаччина	447	462	464
Україна	428	450	441
Болгарія	411	421	417
Молдова	404	417	414
Грузія	374	384	390

Примітка: * вказує на статистично значущі тренди та зміни або оцінки середньої успішності, які значно вище або нижче за оцінки PISA-2022.

У 2022 році, результати, що нижчі або вищі на 20 балів за шкалою PISA від середніх результатів країн ОЕСР – це рік навчання. **Бали України у рейтингу нижчі, ніж у середньому по країнах Організації економічного**

співробітництва та розвитку (ОЕСР) – відставання складає від півтора до двох з половиною років навчання [3].

Для глибшого розуміння зазначеної проблеми висвітлимо результати моніторингових досліджень освітніх втрат (якості) української освіти (табл. 2).

Таблиця 2

Освітні втрати [2]

Рік	Результати моніторингу
2008	Міжнародне дослідження TIMSS
	Дві третини четвертокласників не змогли виконати завдання на застосування теоретичних знань у реальних життєвих ситуаціях. Складними виявилися завдання на порівняння об'єктів та встановлення міжпредметних зв'язків.
2010	ЗНО
	Максимальний бал за тест із математики одержали лише 188 абітурієнтів зі 111 тисяч при тому, що 58% завдань тесту належали до категорії «легких» і «оптимальних».
2014	ЗНО
	Із 242611 учасників ЗНО максимальний бал за тест з української мови та літератури отримали дев'ять учасників, із математики – 46, із біології, географії – жоден.
2018	Моніторинг якості початкової освіти
	Елементарні задачі на обчислення периметра та площі прямокутника розв'язали тільки 48% четвертокласників; 40% не впорались із завданнями на пошук та елементарну інтерпретацію інформації, 47% - із оперуванням інформацією (причинно-наслідкові зв'язки тощо).
2018, 2022	Міжнародне дослідження PISA
	Не досягли базового рівня з математичної грамотності: 36 і 42% 15-річних підлітків відповідно, із читацької грамотності: 26 і 41%; з природничо-наукової: 26,4 і 34%.

Ставлення до освіти в суспільстві завжди варіюється від «вона деградувала, й діти деградують» до «все чудово, ми робимо чергову офігенну реформу всіх часів і народів». Але освіта не деградувала, й діти теж. Вона просто залишилася в минулому, тоді як світ змінився. Бо не можуть працювати ефективно ідеї 20-30-річної давнини поруч зі штучним інтелектом. І нам потрібно шукати нові рішення.

Чиновниками зазвичай називають різні причини того, чому в нас є проблеми з якістю. Традиційні пояснення: вчителі консервативні (звучить найчастіше), діти не хочуть / не можуть / не мають можливості, немає коштів, дистанційка винна. Звісно, тут багато різних чинників – об'єктивних і суб'єктивних. Але чомусь **ніколи не згадується** ще один важливий чинник – освітня політика нашої країни. Є ключові питання, які можна врегулювати тільки рішеннями згори [2].

Освітня експертка О. Онищенко зазначає, що незадовільна якість освіти – стара й добре відома проблема. Всі освітні стратегії, плани й доктрини, які було ухвалено в українській освіті з 1993 року, починаються з констатації факту, що якість освіти не відповідає потребам суспільства (табл. 3).

Таблиця 3

Стратегії реформування освіти [2]

Рік	Стратегія		
1993	Державна національна програма «Освіта».		
	● Партнерство учнів і вчителів;	● Освіта, що відповідає запитам особистості.	
2002	Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті.		
	● Особистісна орієнтація освіти;	● Набуття соціальної компетентності педагогами, дітьми та молоддю.	
2009	Біла книга національної освіти.		
	● Формування здібностей, талантів кожної дитини на основі компетентнісного підходу й створення розвивального середовища;	● Людиноцентризм.	
2013	«Національна стратегія розвитку освіти до 2021 року».		
	● Оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації.		
2016	Концепція «Нова українська школа» на період до 2029 року.		
	● Новий зміст освіти, що ґрунтується на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві;	● Принцип дитиноцентризму (орієнтація на потреби учня);	● Запровадження нового принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя та батьків.
2023	Стратегічний план діяльності МОН до 2027 року.		
	● Ключовою ідеєю реформи є дитиноцентризм, який реалізується через зміст освіти, побудований на засадах компетентнісного підходу.		

Експертка вважає, що для виходу з цієї ситуації, по-перше, потрібно **негайно ухвалити Державну програму моніторингу якості освіти**: розробити методологію, визначити терміни проведення досліджень, відповідальних, джерела фінансування.

По-друге, слід **підтримати вчителів**. Бо на клітинному рівні реформа відбувається не в кабінетах її авторів, а в школі, руками вчителів. І це нібито розуміють усі міністри, але ж у становищі вчителів нічого не змінюється. Зарплата є найнижчою в економіці, соціальний статус – також [2].

Прикладом, для МОН України, може бути освіта в Південній Кореї, яка за результатами **PISA-2022 посідає третє місце**. Там бути педагогом престижно та вигідно. Корейське освітнє диво завдячує тому, що вдалося відібрати та замотивувати найкращих освітян. Для цього уряд чимало років постійно покращував умови праці та пропонував різні стимули для вчителів. Наприклад, освітяни мають статус чиновників, що гарантує стабільність роботи. Вже у 2008 зарплата вчителів з 15-річним стажем роботи була вищою за середню в їхніх колег із країн Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) [1].

По-третє, треба *визнати чесно, що в школі (принаймні в старшій і середній) відбувається імітація навчання, й змінити це*. Ми всі чудово знаємо, що опанувати шкільну програму від початку до кінця неможливо, й навіть відмінники вчать не все. Що старшокласники зосереджуються на предметах, потрібних для НМТ, а решту навчання імітують. Ось чому ведуться такі баталії про те, які предмети мають бути обов'язковими для тестування, – навіть на рівні керівництва освітою розуміють, що вчитимуть те, що буде в НМТ. Але водночас у нас щороку зростає [кількість](#) медалістів – порівняно з 2019 роком вона зросла в півтора рази [2].

По-четверте, *не опускає планки тестів ЗНО (НМТ)*. Школа зорієнтована на тести ЗНО, і якщо тестові завдання будуть легкими або репродуктивними (перекази підручник), то й школа на це зорієнтується. Ось чому тести мають містити відкриті завдання, завдання, що потребують міркувань і власних висновків. Високий поріг «склав – не склав». Крім того, *якщо для виконання тестів потрібні лише хрестики, такі тести «не помітять» сильних і талановитих дітей, бо тим просто не буде на чому продемонструвати свої таланти. За результатами легкого тесту сильні школярі можуть опинитися на одному рівні з тим, хто не дуже переймався навчанням*.

По-п'яте, *припинити розглядати освіту як пільгу*. Приймати до вишів потрібно виключно за знаннями, якщо ми справді дбаємо про якість людського капіталу. Спочатку знання, а потім – вступ. Підтримувати соціально незахищених треба, але не в момент вступу, а до та після. До вступу – тим, хто не має належного рівня знань дати змогу підтягнути його на підготовчих курсах, при цьому забезпечити житлом, харчуванням і стипендією. Після вступу – забезпечити навчання за бюджетний кошт, дати безкоштовний гуртожиток, високу стипендію, гарантоване перше робоче місце. Але це складний і дорогий для держави шлях, до того ж непопулярний, тому із соціально незахищеними вона розплачується освітою [2].

Узагальнюючи вищесказане, можна зробити **висновок**: Очевидно, що в освіті нам потрібні нові ефективні рішення, причому швидкі. Ковід (епідемія), війна, криза – це важкий період, але також і шанс для стрибка вперед, для реальних змін. Однак для цього в тих, хто керує освітою, має бути не лише нова стратегія, а й сміливість, політична воля, готовність вдаватися до важливих, але непопулярних кроків. Іншого виходу в нас немає [2].

Список використаних джерел та літератури:

1. Корейське освітнє диво: як Південна Корея зробила ставку на освіту в розпал війни. URL: <http://surl.li/jjsbga> (дата звернення: 30.10.2024).
2. Онищенко О. Не провал, а обрив. Чому падає якість шкільної освіти. URL: <http://surl.li/abbiur> (дата звернення: 29.10.2024 р).
3. PISA-2022. Результати. (Том I). Стан навчання та рівності в освіті: Міжнародний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 (переклад українською мовою) / перекл. Л. Овсяннікова; наук. ред. В. Терещенко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ : УЦОЯО, 2024. 518 с.